

Podučne stvari.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

(Dalje.)

224.

Kajenje opija v vzhodnej Aziji: na Singaporu, Javi, Borneu in Sumatri.

V zahodnej Aziji jedo opij, v vzhodnih krajih ga pa navadno kade. V zahodnej Aziji so poglavito mohamedovska plemena, a v vzhodnej največ Kitajci, kateri opij trošijo. Kajenje opija je razširjeno po Singaporu, Javi, Borneu, Sumatri in Kitajskej, in povsodi so Angleži, kateri najbolje pospešujejo potrošek opija.

Angleški otok Singapore je prva postaja, kamor Angleži svoj opij iz vzhodne Indije dovažajo. Vzhodna Indija proizvede na leto 6 milijonov in nekoliko stotin tisoči kilogramov opija. Od tega se samo nekaj čez 200.000 $\frac{kg}{g}$ potroši v Indiji, a vse ostalo izvozijo Angleži v Kitajsko in na obližnje otočje, pa je jasno, da jim je mnogo do tega stalo, da se tem več pokadi. V mestu Singapore je v vsakej ulici po katera „Licensed Opium shops“, pooblaščenca prodalnice opija, kjer se opij prodaje in kadi. Da so pa Angleži brez skrbi in se samo njih indijski opij prodaje, zato imajo v celem mestu samo jedno tvornico „opium farm“, kjer se opij za kajenje prireja, in ker morajo vsi drugi prodajalci kupovati. Da se od opija napravi opij za kajenje, zato ga kuhajo v bakrenih posedah. Prekuhan opij se precedi in potem nekoliko na ognju segreje, da se malo strdi. To delo traje štiri do pet dni. Hleb opija, ki ima štiri angleške funte (453 gramov), plača tvorničar s 50 gld. Deset takih hlebov, kateri v jednej škrinjici iz Indije dojdejo, dajo mu samo 18 angleških funtov ukuhanega opija. Kupcem prodaje tvorničar svoje blago kakor srebro. Kupec mu na jedno skledico tehtnice položi srebrn novec, a on mu na drugo skledico položi isto težino opija. Mal obrok, ki ga kadilec pokadi, stane do 38 kr. Kako je to dobra kupčija, jasno nam je iz tega, da tvorničar plačuje angleškej vladi na mesec 36.000 gld. najemnine, da sme sam za celi otok opij za kajenje prirejati.

V tvornici „opium farm“, delajo samo kitajski delavci. Vsak pot. kedar začno stroji delati, mečejo delavci v ogenj kosove papirja in mrmrajo neke molitve. Na vsakem takem papirju so zapisane prošnje ali so narisani oni predmeti, katere žele, da jim jih bogovi dadó, a Kitajci menijo, da jim hočejo z dimom prošnje in želje v nebo oditi. Zaslužek se delavcem odrajuje navadno z opijem, in ker Kitajci radi kade, zato tudi radi v tvornici delajo.

Da delavci morejo v samej tvornici ugodno svoj opij pokaditi in da jim ni treba hoditi v kadilnice, zato imajo gadne in temne izbice, kjer za zastorom leži slamnjača, na katero se kadilec zavali. Blizu stoji goreča svetilnica s špiritom, ker opij ne gori rad; treba ga je vedno zažigati. Cev od lule, skozi katero dim

prehaja, po priliki je taka, kakor pri naših lulah, ali je sama lula, to je oni del, v kateri se opij polaga, po nekoliko drugačna. Tu je votlina mala, ker obrok opija, ki v lulo dojde, ni večji od graha. Stari in vešči kadilci vlečejo dim globoko vase in drže ga dolgo v sebi, a potem ga skozi nos puščajo. „V tvornici smo videli skozi gadne in prozirne zastore“, pripoveda pisatelj Novare, „mnoge kadilce, ki so ležali na postelji omamljeni, kakor da so mrtvi. Lula jim je iz rok pala, in svetilka je poleg njih dogorela. Ni jim pa treba bilo onih zastorov, da jih čuvajo od nadležnih mušic, ker so spali kot mrtvi, in jih ne bi nič s tega spanja prebudilo. Drugi kadilci so se šele pripravljali, da bodo skoro to, kar so že bili njihovi drugovi, in pri tem so se vedli, kakor da jim ne briga ostali svet. Samo jeden delavec je bil izredno razdražen in brbljav. Pravil nam je, da je treba vsaj za jeden šiling (60 kr.) opija pokaditi, ako človek želi zaspati, in da ni nič groznejšega in neznosnejšega, kakor se samo na pol omamiti in ne imeti toliko novcev za opij, kolikor je potreba, da se človek popolnoma omami in opije. Celo leto je potem strašno razdražen, glava ga strašno boli, želodec pa tišči. Vse zle posledice in učinki opija pritisnejo, samo slasti in uživanja, ki bi moralo priti, ni in pa ni. Spanje po kajenju traja navadno 40 do 60 minut, a potem se začne polagoma vračati svest.“

Prodajalnice, v katerih opij kade, največje so znamenitosti v Singaporu. To so strašno gadni brlogi, v katere preprosti svet rine. Vsak kadilec, kateri kupi opija, dobi koj lulo, svetilnico in postelj, na katerej naj presanja rajsko sanje. S početka ne more kadilec na jeden pot pokaditi več kot 3 do 4 grane, a s časom se vse bolje privadi opija ter ga tudi več prenese, in stari, izvežbani kadilci ga trebajo tudi po 100 granov. Mnogi Kitajci izdado na dan dve tretjini svojega zaslužka za opij. Ker je v Singaporu kitajsko stanovništvo številnejše, ni čudo, da tu iznosi letni potrošek opija na glavo do 330 granov.

Na Javi so Kitajci redko naseljeni, in zato iznosi tu letni potrošek opija na glavo samo 40 granov. Od Kitajcev so se naučili opij kaditi tudi malajski prastanovniki na Javi. Za Malajce pripovedajo, da jih opij tako razdraži, da pobesne in podivjajo. V tem besnilu, dirjajo po ulicah in kriče „amok, amok“, to je, „ubij, ubij“, in napadajo ne samo svoje neprijatelje, temveč vsakega, ki ga srečajo. Kakor na Javi, tako je tudi na Borneu v Sumatri kajenje opija razširjeno, in tudi tu so zlasti Kitajci, v katerih je ta strast najbolje ukoreninjena.

(Dalje prihodnjič.)

Politične stvari.

Državni zbor.

V petek dne 29. t. m. sta zborovali obe zbornici. Gosposka zbornica je brez debate vzprejela načrt